

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti

v Jugoslaviji:

celoletno napr., plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—

1 25—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.

Na samo pisnena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 420—
polletno „210—
3 mesečno „105—

1 „35—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zaštetne frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Pred rešitvijo koroškega upra- šanja.

V dopisih iz Pariza, priobčenih v našem listu, se je z vsod slednostjo poudarjalo, da koroško vprašanje se ni definitivno odstavljeno z dnevnega reda in da vsled tega pripadnost Koroške plescitne cone A k Avstriji končno veljavno se ni izrečena. Naglašalo se je, da ima končno besedo v tem pogledu izreči veleposlaniška konferenca v Parizu. Da so bile te naše informacije povsem točne, dokazuje najbolj dejstvo, da se jih ni demantiralo z nobene druge strani.

Sedaj se zdi, da bo koroško vprašanje stopilo že v doglednem času v akuten stadij. Vse kaže na to, da bo veleposlaniška konferenca razpravljala o koroškem problemu istočasno, ko bo vzela v pres tres tudi rezultat ljudskega glasovanja v Gorenji Šleziji.

Ali je to slučaj, ali se je namenoma odlagalo načeti koroško vprašanje preje nego se izvrši plebiscit v Šleziji, kdo bi to vedel? Naj bo pa stvar taka ali drugačna, eno je gotovo, da so vsled sličnosti skoraj bi rekli identičnosti naše zadeve na jugu in poljske zadeve na severu, znatno poskočile naše akcije. Da je Nemčija s svojim velikanskim aparatom, s svojimi ogromnimi denarnimi sredstvi in s svojim terorjem zmagala nad mnogo slabejšimi Poljaki v Gornji Šleziji, je kakor vse kaže, samo v srečo naši stvari na Koroškem.

Dočim je imel preje naš postulat, da se Jugoslaviji vkljub neugodnemu plebiscitu prisodi Koroška, samo labilne izgleda na uspeh, ne pa zanesljivih šans, da se uresniči, se je sedaj s sličnim izidom plebiscita v Šleziji stvar spremenila v svojih temeljih in sicer odločno na našo korist.

O končni usodi Gornje Šlezije razsodi kakor v našem slučaju, veleposlaniška konferenca v Parizu. Nobenega dvoma ni, da ta konferenca vkljub za Nemce ugodnemu rezultatu ljudskega glasovanja ne bo prisodila Zgornje Šlezije v celoti Nemčiji. Francoski listi pišejo o tem docela odkrito in ne pušajo prav nikakega dvoma o tem, da Nemčija v nobenem slučaju in pod nobenim pogojem ne bo dobila vse Zgornje Šlezije.

Tako piše n. pr. „Le Matin“ dne 21. t. m. med drugim: „Ako bodo glasovi deljeni in ne bodo donesli nobeni stranki naravnost ogromne in občutne večine, bo treba pač pokrajine razdeliti v dve coni.“ „Le Gaulois“ pa poudarja: „Ako se bo prebivalstvo na vzhodnem obrežju reke Odre izreklo za Poljsko, opo na zapadnem obrežju pa za Nemčijo, bo treba uvaževati voljo glasovalcev. V nasprotnem slučaju pa bo treba Zgornjo Šlezijo razdeliti med obe državi — med Poljsko in Nemčijo. To je rešitev, ki je edino pravična in ki odgovarja tudi logičnemu zakonu.“

Ni torej dvomiti, da bo Poljska dobila vkljub neugodnemu plebiscitu svoj delež na Gornji Šleziji.

Per analogiam lahko za to sklepamo z največjo gotovostjo, da bo tudi Jugoslavija prišla na svoj račun na Koroškem, saj bo veleposlaniška konferenca istočasno razpravljala o šlezijem in o koroškem plebiscitu. Ker sta oba slučaja analogna, je pač računati s tem, da bo konferenca v obeh slučajih izrekla enako se glasečo sodbo.

Koroški bratje, srca kvišku! Zora puca, bit će dana!

Dr. Jože Bavdek:

Naša narod.-obrambna društva.

I.
Ing. gd. Mačkovšek je napisal v „Slov. Narod“ z dne 14. jan. arja t. l. članek »Pomoč Družbi sv. Cirila in Metod« . V njem kaže na slabo gnotno stanje družbe, na

njen veliki primankljaj za prvo pol. letje l. 1921, celih 450.000 K primanjkuje; vidi za to vzrok v indiferentnosti do družbe in pozivlja javnost, naj ji priskoči kar izdatne na pomoč, da se bo mogla re-

Dr. R. Kušej:

V Bački in Sremu.

(Konec.)

III. Krušedol in Grgetek.

Krasnega nedeljskega popoldne so stala pripravljena udobna »dvorska kola«, da me povedejo v spremstvu g. tovariša Radojčića na Fruško Goro v Krušedol in Grgetek. Ker g. prof. Radojčić radi stanovanjske bede v Ljubljani svojega mesta na naši univerzi dosedaj ni mogel nastopiti, je bil priklenjen slej ko prej na Karlovce, kjer sta mu nudila ugodna patriarhijska knjižnica in Srbska Matica v bližnjem Novem Sadu mnogo gradiva za njegove znanstvene publikacije. Njegov predmet je srbska državna zgodovina, tedaj stroka, ki je za našo omladino vseh fakultet, pa tudi za slovensko inteligenco v obče, ne samo zanimiva, ampak naravnost neobhodno potrebna. A v Ljubljani se navzlic vsem naporom akademskih oblasti in trudu osebnih prijateljev g. prof. tekom enega leta ni našel hišni gospodar, ki bi bil vzel 3 člane broječo rodbino marljivega učenjaka pod streho!

Med vinogradi in nasadi sliv smo kmalu dospeli na višino. Siroka cesta vodi proti Beogradu. Na levi se bleste valovi Dunava, preko katerega se razprostirajo ne-

pregledne ravnine Bačke, na desni pa sremška polja s prijaznimi naselbinami in tam daleč, daleč se vidi dijo vrhovi srbskih planin. Zemlja se je tresla, ko so topovi obstreljevali kraljevski Beograd, ograde in hrvatske oblasti so med vojno srbskim posestnikom strogo rekvirale vse prideleke, vzeli so jim iz cerkva večinoma vse zvonove, a vendar je narod ostal pogumen in bil prepričan, da končno zmaga srbsko orožje. Ko je besnela vojska najhuje, so srbski maršbataljoni neli pesmi o Čičaperi (domače ime za kralja Petra) ali pa so označevali svoje delovanje v avstrijski vojni s stihom:

od špitalja do špitalja
vse za cara i za kralja.

Po dobri uri vožnje smo se ustavili prem Krušedolom, o katerem je pogosto poročalo svetovno časopisje. Samostan, ali kakor pravijo Srbi, manastir je sezidan, kakor večina teh zavodov, v skritem kotu, tako, da ga ne vidiš, predno nisi tik pred njim. Od juga sem je prihajal vedno sovražen Turčin, zato se je bilo treba skriti pred njegovimi pogledi in zavarovati pred krogli iz njegovih topov. Ta lega v skritih kotlinah daje samostanom na Fruški gori nekaj temno-rcen značaj.

šiti preteče ji nevarnosti, da bi morala prodati nekaj svojih zemljišč, nekatera celo v neobdruženi domovini in da bo mogla še v bodoče vršiti svojo sveto nalogo.

Vsakega ljubitelja te za slovenski narod prezasluzne družbe so zadele gornje besede brez dvoma globoko v srce. Nad 30 let že vrši družba zvesto in uspešno svojo vzvišeno nalogo. Zdj pa je začela kar naenkrat nazadovati, pešati. Da se reši krize, bo morala, če ne pride še o pravem času pomoč, poseči po skrajnih sredstvih, po odprodaji svojih zemljišč, in to celo, o ironiji! v zasednem, neodrešenem ozemlju. Zares jako žalostno!

Nehote se vpraša vsakdo po vzrokih tega stanja.

Ing. gd. Mačkovšek vidi za ta pojav vzrok v ginevanju zanimanja za družbo. Ima deloma prav. Samo deloma, pravim, zakaj, vso krivdo valiti kratkomočno na indiferentnost in indolenco javnosti, se mi ne zdi pravično. Glavne vzroke, ki se namreč po mojih mislih gd. Mačkovšek ni dotaknil. Stori pa je to brzokone namenoma, kajti ne morem si misliti, da bi bil prezrl, kar leži takorekoč na dlani. Toda jaz sem odločno mnenja, da molk ni v bodoče več na mestu. To spričuje dovolj jasno baš njegov članek. In ker je zadeva nad vse resna in važna, za naše neodrešene brate narodno-življenjskega pomena, terja od nas, da na poti do njene rešitve premagamo vse nepotrebne obzire in pomisleke. Resnici je treba pogledati v oči, ne oziraje se ne na levo ne na desno. Salus populi suprema lex!

Kar je torej gd. Mačkovšek zamolčal, hočem danes jaz odkrito in brez vseh ovinkov povedati. »C.M. d.« ubija zadnje čase v prvi vrsti konkurenca.

Le pogledjmo!

Njega dni smo imeli samo eno narodno-obrambno društvo, »C.M. d.« . Ves narod se je pod njeno zastavo zbiral. Delovanje je bilo enotno, osredotočeno. Vse je med seboj tekmovalo, kdo bo za družbo več storil. Ni bilo širom slovenske zemlje količkaj večjega kraja, kjer bi ne bilo njene podružnice. In vse so se živahno gibale. V ponos si je šel sleherni, komur je bila podeljena družbina diploma v znak njego-

ve požrtvovalnosti. Seve je imela družba temu primerno lepe uspehe. Od leta do leta je napredovala. Šele nekaj let pred vojsko je bila nastala v njenih vrstah nekakšna cepitev. Nekateri krogi so jo bili zapustili ter so bili osnivali »Slov. stražo«, ki pa, kolikor mi je znano, družbi ni dosti škodovala.

A danes? Dares imamo kar štiri nar.-obr. društva hkrati. Poleg »C.M. d.« obstoje še »Jugoslovenska matica«, »Slov. straža« in »Gospodarski zvon« .

Spominjam se, da sem bral svoj čas v listih neko objavo, da naj se »Jugosl. m.« in »C.M. d.« ne smatrajo kot konkurenčni društvi.

Rad verujem, da so dotični gospodje, ki so bili to objavo priobčili, najbolje mislili, samo tega ne razumem, kako so si pravzaprav to vzporedno delovanje brez konkurenice predočevali, če so na vse možnosti pomislili, kar so najbrže i storili.

Ze obstoj dveh društev z istim programom, na istem ozemlju sam na sebi, brez kakšnega posebnega konkurenčnega stremeljenja, pomenja medsebojno konkurenco.

Pred vsem moram omeniti, da je tvorilo doslej glavno torišče za nar.-obr. delo ozemlje Slovenije. V stari Avstriji smo imeli na jugu ml Slovenci delo v tem oziru najintenzivnejše razvito. Vršila ga je C.M. d. Po vojski smo pa Slovenci, med brati najmanjši po številu, najhuje prizadeti. Lep kos so odrezali naši prijatelji in zavezniki od našega narodnega telesa. Rana je velika in skeleča. Kdor pa je neposredno prizadet, to krivico tudi najmočnejše občuti. Spričo tega bomo i v prihodnosti morali stati ml Slovenci v prvih vrstah narodno-obrambnih borev. A ker je naše ozemlje majhno in naš narod maloštevilčen, je nujna potreba, da je vse naše nar.-obr. delo kar najenotnejše. Vsako cepljenje moči in dela, četudi dobro mišljeno, je kvarno.

In kako naj smatram sočasni obstoj in sočasno delovanje štirih samostojnih nar.-obr. društev na tako majhnem teritoriju drugače nego cepitev sil, dela in kapitala?

V naši državi imamo malo večjih mest, ogromno večino tvorijo majhna podeželska mesteca. Njim se pridružujejo večji in manj-

ši trgi. Le v teh par večjih mestih se da ustanoviti brez posebnih težav več sorodnih društev. Toda vse drugače je v ostalih krajih. Tukaj se dobi povečini jedva toliko oseb, da je moč sestaviti en odbor kakega društva. Prav taka težava je potem z nabiranjem članov. Kako naj se potemtakem osnujejo v takih krajih kar po štiri različne podružnice s skoro čisto skladnimi programi? Eni in isti oseb je na skorajro nemogoče pri vseh nar.-obr. društvi z enaki ognjem in enako požrtvovalnostjo delovati. Odkod se bo marveč eden za to, drugi za drugo društvo. Kdor pa je bil na primer poprej vnet delavec za »C.M. d.« , a je zdaj bolj zavzet za »Jugosl. m.« , pomeni ta njegov preokret za prvo znatno zgubo. In če se taki slučaji množe, znači to za družbo velik minus v njenih dohodkih.

Dandanes potrebuje vsaka že tako dobra stvar reklame. Tudi nar.-obr. društva je ne morejo pogrešati. Tega se čvrsto zaveda i »Jugosl. m.« . Dnevni listi prinašajo čisto njene plamteče oklice na javnost. Opazil pa sem, da v tem oziru ne drži z njo »C.M. d.« enakega koraka. Res, da njej ni potreba biti tako glasnim kot njeni mladi tekmovalci, ker jo že vsak zaveden Slovenec pozna, vendar bi bila dobro storila, če bi bila i ona večkrat javnost naše malo bolj opozorila, nego s suhim klicem: »Prispevajte za »C.M. d.« ! Kdor je bolj glasen, ta se bolj sliši.

Pogosto čitam: V N. je priredila »Jugosl. m.« veselico, zabavni večer, cvetlični dan itd. Uspeh slajen. Cistega dobička toliko in toliko.

Vprašam: Ali more takoj ali vsaj v kratkem času nato prirediti »C.M. d.« , ali katero drugo od ostalih dveh društev kaj podobnega, da bo uspeh vsaj delno zadovoljiv?

O priliki drž. praznika, dne 1. decembra 1920, je bila poslana »Jugoslovenska Matica« vlogo na višji šolski svet s prošnjo, naj odredi, da se bo ta dan mladina primerno opozorila na naše brate, ki še niso osvobojeni, ki čakajo naše pomoči in da se bo uvedlo pobiranje darov.

devojkami približno iste starosti nekaj povsem navadnega. Se le do ločba, da je moral vsak, ki še ni odslužil vojakov, prositi za posebno oblastveno dovoljenje za ženitev, je nekoliko zmanjšala število mladih zakoncev. Vsekako pa so mladi zakoni v vseh slojih pravilo še sedaj. V njih je iskati glavni razlog za to, da je morala v srbskem narodu tako visoka in stroga. Nezakonskih otrok med seljaki sploh ne poznajo in tudi v mestih jih očitno ni, ker v srbskem pravu ne najdemo nobene določbe v njih zaščito. Strogo pazi srbska cerkev, da se ne ženijo sorodniki med seboj. Zakonski zadržek sorodstva sega zelo daleč in le iz najtehtnejših razlogov se dobi dispenzo. Na ta način se najbolje zajamči zdrav zoro in prepreči degeneracija.

Glede neveste se pomenijo navadno ženinovi in njeni starši med seboj. Če starši nevesti ne privolijo v zakon, jo ženin ugrabi in odvode skrivaj. Taka devojka bi bila v slučaju, da se zakon ne bi sklenil, osramočena, zato je starši ne tirjajo nazaj, so pa na dobrem v toliko, da izostane vsaka slovesna svatba, ki je zvezana z velikimi stroški. Fant je iz nevestine vasi zahtevajo zanj tudi visoko odkupnino. Da se izognejo te in ogromnih stroškov, ki jih tirja dandanes vsaka svatba, se je že precej udomačil običaj, da ženin

Recimo, da bi bila, ne vede za to vlogo, i »C. M. d.« istočasno poslala enako vlogo, komu naj bi bil višji šolski svet ustrege?

I. je sklenil od svojih dohodkov na leto žrtvovati za narodne namene 200 K. Če bi potrkala »C. M. d.« sama na njegova vrata, bi padlo vseh 200 K v njen nabiralnik. Zdar pa pridejo drugo za drugim vsa štiri društva k njemu, vsako s svojo puščico. V katerokoli drugo bo vrgel nego v ono »C. M. d.«, bo lesta prikrajšana. Toda domoljub se neče na nobeno stran zameriti in vrže v sako po enakih delih, t. j. po 50 K. In mislimo si, da je podobnih slučajev veliko število, kaj je na ta način doseženega? Nobeno društvo ne bo imelo dovolj dohodkov, zadosti velikega kapitala, da bi moglo kaj pomembnega udeležiti. Če pa bi se ta razdeljeni ka-

pital združili v eni sami roki, bi se dalo z njim kaj lepega ustvariti.

Da pa ni vseeno, je-li kapital razdeljen med več društev ali ne, o tem spričuje članek g. Mačkova. Zakaj, če bi bilo vseeno, potem bi pač ne bilo treba biti »C. M. d.« ravno v preveliki zadregi, kajti, če bi javnost zadosti ne prispevala za pokritje primanjkljaja, bi ji priskočila na pomoč pa ostala društva s svojimi darovi in jo rešila iz najhujšega.

Upam, da sem že s temi primeri dokazal, da ni nazadovanja »C. M. d.« kriva toliko indiferentnost javnosti, kolikor konkurenca, zakaj zelo mnogo jih je, ki ne morejo na več strani enako veliko žrtvovati.

Toliko glede nazadovanja »C. M. d.«

Politične vesti.

== Ministrski svet. Beograd, 24. marca. Danes popoldne od 5.—7. se je vršila ministrska seja, na kateri se je sklenilo, da Pašić odgovori na Davidovičev pismo. V dobro informiranih krogih se trdi, da se bo na ta način rešila kriza in da pride jutri do ponovnega sporazuma.

== Pašićev odgovor na Davidovičev pismo. Beograd, 24. marca. Kakor doznava vaš dopisnik, bo jutri odgovoril g. Pašić na Davidovičev pismo. Pašić bo v svojem govoru izjavil, da ne smatra onega Davidovičevega pisma, ki je bilo priobčeno v beograjskem časopisu, za nikak ultimatim s strani demokratov, ker so zahteve, izražene v onem pismu, del vladnega programa. Isto zahteva tudi radikalna stranka. S tem Pašićevim pismom bo politični položaj razjasnjen in rešen.

== Seja demokratskega kluba. Beograd, 24. marca. Danes popoldne se je vršila seja demokratskega kluba. Razpravljalo se je o novi politični situaciji. Poleg tega so ministri referirali o seji ministrskega sveta. Razprave v klubu se nadaljujejo jutri.

== Samostojna kmetijska stranka. Beograd, 24. marca. Dr. Vošnjakova skupina je imela danes popoldne sejo, na kateri se je govorilo o težkočah, ki so nastale vsled objave Davidovičevega pisma. Poslanec Pucelj ostane v Beogradu, ker se mu je z merodajne strani javilo, da se bo politična situacija rešila še pred velikonočnimi prazniki.

== Slovenski socijalni demokrati in socijalistični kongres v Beogradu. Beograd, 24. marca. Kakor se doznava, so slovenski socijalni demokrati sporočili, da se ne bodo udeležili kongresa centurmasov, ki se vrši 27. in 28. t. m. v Beogradu. Slovenski socijalni demokrati navajajo kot vzrok svoje odsotnosti, da je poziv v beograjskem »Socijalistu« tako sestavljen, da jim onemogočuje prihod tudi kot gostom, sicer pa da niso dobili sploh nobenega poziva. Zagrebški centurmasi so poslali v Beograd pismo, v katerem zahtevajo odgovitve kongresa, ker se ni sklical na podlagi sporazuma. Radi tega pisma je prišlo menda med zagrebškimi centurmasi do razkola. Sarajevski socijalisti pošljejo na kongres sedem delegatov, ker so se odločili, da se spojuje z beograjskimi socijalisti v eno stranko.

== Konferenca o novi agrarni naredbi. Sarajevo, 24. marca. Danes se je vršila pri vladi konferenca o novi agrarni naredbi. Na podlagi te nove naredbe odpade člen 7 agrarne reforme o begluskih posestvih. Mesto člena 7 pride naredba, po kateri bi se na-

nevesto, seveda le na videz ugrabi in jo odvede na svoj dom. Narod si zna tedaj pomagati in si vsvarja deloma še danes svoje pravo sam.

G. arhimandrit pozna tudi Slovenijo in je bival L. 1917. kot gost v Slatini. Se od takrat ni pozabil discipliniranosti našega ljudstva. Živo se je zanimal za naše razmere sedaj in me vabil za čas počitnic k sebi, da bi bližje spoznal življenje srbskega ljudstva in polagoma obiščem vseh 27 manastirjev na Fruški Gori. Govorila je iz njegovih besedi ne samo živa ljubezen do njegovih ožjih rojakov, ampak tudi očetovska skrb za našo veliko skupnost. Ako bi se pri nas sodilo v vsem in vedno Srbe in Srbijo z onega višjega stališča, kakor oni sodijo o nas, potem bi kmalu postali v svetu ne samo ena najbogatejših ampak tudi ena najmočnejših sil.

Odnosel sem seboj najlepše utise in imel sem zadoščenje, da so v naši kraljevini najti tudi kraji in krogi, kjer vladajo višji nazor in višje misli kakor se izražajo navadno v naši domači majhni strankarski politiki. Program pokojnega dr. Kreka se je v eni točki kaj hitro v najvišji meri izpolnil: imamo prostosti, veliko zlate prostosti, a premalo jo cenimo. Uresničiti ostali del programa, vsvariti en narod in eno državo bo dosti lažje, kakor se zdi, ako nas pri tem vodita bratstvo in ljubezen do demovine. Spoznavajmo brata v srce, ne od daleč, ne vsvarjajmo mej ampak podirajmo zidove, ki nas ločijo in Krekov program bo uresničen.

godbenim potom rešilo razmerje med begi in onimi, ki so že dobili njihovo zemljo. Ta zadeva naj bi se izvedla pred kompetentni redni sodišči.

== Dr. Korošec o svojih političnih. Sarajevo, 24. marca. Sloga priobčeno je razgovor svojega sodruznika z dr. Korošcem, ki se je, kakor smo poročali, udeležil skupščine hrvatske klerikalne stranke v Sarajevu. Dr. Korošec je rekel med drugim, da vstop muslimanov v vlado ne bo vplival na njegovo borbo za avtonomijo. Klerikalci se bodo bojevali naprej, pri čemur jih bodo, po dr. Koroševi izjavi, podpirali tudi muslimani. Na vprašanje, kaj bosta storila Jugoslovenci in Narodni klub, če sprejme konstituenta centralistično ustavo, je odgovoril: V tem slučaju nastane za nas vprašanje, ali se bomo sploh udeležili glasovanja ali ne.

== Iz ustavnega odbora. Radi velikonočnih praznikov odpotuje večji del članov ustavnega odbora domov. Dne 24. t. m. je predsednik ustavnega odbora Demotrovič odpotoval v Zagreb. V poluradni krogih se trdi, da bo po praznikih ustavni odbor svoje delo dovršil v brzem tempu.

== Rekonstrukcija kabineta. Dopisnik »Riječ« javlja svojem listu iz Beograda, da je po večerajšnji seji demokratskega in radikalnega kluba jasno, da se bodo težkoče, ki so se pojavile zadnje dni, lahko izboljšale. Po poročilu informiranih krogih je situacija danes zelo dobra ter se bo po seji ministrskega sveta lahko predložil regentu v podpis ukaz o imenovanju novih ministrov.

== Za Nikito Danilo, za Danilom Mihajlo, za Mihajlom... O »kronanju« črnogorskega kneza Danila poročajo francoski listi, da se je »kronanje« vršilo v ruski cerkvi v San Remu, kamor so prišli tudi zastopniki vojasstva, ki je ostalo zvesto pokojnemu Nikiti. Kronanju so prisostvovali bivša kraljica Milena, knez Peter v generalni uniformi, knežinja Vera in Ksenija, »ministri« Plamenac, general Vučinić, vojni minister dr. Šepelj, pravosodni in prosvetni minister Vinjanin in drugi. Po kronanju je prisegel Danilo na črnogorsko ustavo, dva dni pozneje pa se je odrekal »prestoluc na korist Mihajla...

== Senzacionalne aretacije v Varšavi. Iz Varšave poročajo, da sta bila tam aretirana general Peremikin, bivši poveljnik tretje ruske armade in polkovnik grof Muravjev. Istočasno je aretirana tudi grofica Janina Zamojška, prijateljica grofa Muravjeva. Aretirani so smatrali atentat na zastopnika dume, znanega protivnika boljševikov Borisa Savinkova. Pri hišni preiskavi so našli mnogo obtežljivih dokumentov, pisem in načrtov, orožja, municije in potvorjenih potnih listov za Avstrijo in Madžarsko.

== Horthy o madžarski monarhistični politiki. Dopisnik »Petit Parisien« se je razgovarjal s Horthyjem, ki je izjavil med drugim: Madžarska je monarhija na temelju pravnih in stvarnih razmer. V odsotnosti kralja sem jaz regent. Kralj Karol, bivši avstrijski cesar, je naš edini zakoniti kralj. Dokler se on ne odloči, ne bom priznal nobenega drugega kralja. Z druge strani priznavam, da bi njegov povratak povzročil velike težkoče, toda upam, da se bo s pomočjo parlamenta rešilo tudi to vprašanje.

== Češkoslovaška doplačnje 740 milj. za kruh. Državni gospodarski svet je sprejel resolucijo, da se cene moke in kruha regulirajo tako, da država ne bo več obremenjena z doplačili. V inozemstvu na kredit kupljene količine znašajo tri in pol milijarde kron. Po sedanjih cenah za kruh in moko doplačuje Češkoslovaška mesečno 740 milijonov kron za pokritje difference med nabavno in prodajno ceno.

Iz naše kraljevine.

== Novinarski kongres v Sarajevu. Sarajevo, 24. marca. Danes so se odpravili delegati sarajevskega združenja Mitrovič, Mandić in Maksimović v Bosanski Brod, kjer bodo sprejeli slovenske in hrvatske novinarje in jih spremenili na poti v Sarajevo. Na slavnostno sejo, ki se vrši na velikonočno nedeljo, so povabili predstavniki vlade, narodni poslanci in delegati vseh kulturnih društev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Iz dežele anarhije.

Bomba v gledališču. — Avantijeva zgradba zgorela. — Mornariški komplot.

— Firenze, 24. marca. Boji med socialisti in fašisti se postruajo. V Cutiglianu je prišlo do krvavih spopadov in ponoči je bila cela bitka. Fašisti so udrili v poslopje komunistov in tam vse razbili. V S. Giovanni je trajalo streljanje dve uri. Več oseb ranjenih in mrtvih, trgovine razbite. V bližini več oseb ranjenih in mrtvih. V Carrari je proglašen splošen strajk. Iz S. Giorgio di Pavia poročajo o novih pobojih, istotako iz številnih drugih krajev.

— Milan, 24. marca. Na električni progi Edison se je čula v noči na 23. t. m. močna eksplozija. Hoteli so razbiti velike kole električne napeljave in tako odvzeti Milanu električno luč. Namen se ni posrečil. Včeraj zvečer se je začela velikanska detonacija po vsem mestu. Polastilo se je prebivalstva grozna razburjenje. Končno se je izvedelo, da je počila bomba v gledališču Diana. Predstavljal so »Mazurka bleus«. Gledališče je bilo polno. Ob 11. je bila vržena bomba v gledališče. Strašna panika. Vik, krič, množica beži. mrtvih okoli 20, ranjenih okoli 50. Gledališče je zelo poškodovano in poškodovano s krvjo, deli človeških teles leže tu in tam po dvorani. Hitro so bili pritekli ognigasci, ki so pogasili pričetek ognja. Fašisti so nato drli pred poslopje »Avanti«, drugi pa pred uredništvu lista »Umanità Nuova«, kjer so razbili vse, kar jim je prišlo pod roko. Ponoči je prišlo do lučnih spopadov na raznih krajih. Fašisti so zažgali novo »Avanti« zgradbo, ki je zgorela. Znova je bil poskušan napad na elektranu. — Iz Gnete poročajo o komplotu, da bi zletel v zrak dreadnought »Giulio Cesare«.

BOLJSEVIŠKI KOMPLOT V ITALIJI. — d. Berlin, 24. marca. »Vossische Zeitung« javlja iz Rima: Kakor poroča »Epoca«, so na krovu bojne ladje »Julio Cesare« odkrili komunističen komplot. Komunisti so hoteli ladjo razstreliti. Aretiranih je bilo 17 mornarjev.

DIVJANJE FAŠISTOV. — d. Milan, 24. marca. Pri bombni eksploziji pred gledališčem »Diana« je bilo ubitih 9 oseb, kakih 100 ranjenih. V maščevanje so pridruživši fašisti pred uredništvu lista »Avanti«, a so bili od policije razpršeni. Nato so opustošili uredništvo in tiskarno lista »Humanita Nuova« ter poslopje zažgali. Razzen tega so razdeljali dva socialistična kluba. Število žrtev še ni znano. Od ranjenih je ponoči umrlo 13 oseb.

ITALIJSKA ZBORNICA OD-GODENA. — Rim, 24. marca. Včeraj je bil sprejet zakonski načrt glede ureditve plač železniškega osebja. Na to je bila zbornica odgodena do 19. aprila. Sodijo, da se zbornica ne snide več, marveč da bo začetkom aprila razpuščena, da bodo volitve 15. maja in se snide nova zbornica začetkom junija.

PO PLEBISCITU V GORENJI SLEZIJ. — d. Opolje, 24. marca. Po naročilu državne vlade je imel nemški pooblaščenec Hatzfeld nocoj zavezniško komisijo resne pogovore o položaju na gorenjsčezkem in industrijskem ozemlju. Zahteval je takojšnjo vojaško varstvo za prebivalstvo proti poljskemu nasilju. Komisija je zagotovila, da odpolje ojačenje v Katowice in Bytom. Te čete dospo na svoje mesto že nocoj.

— d. Varšava, 24. marca. (Brezžično) Poljski plebiscitni komisar Korfanty predlaga po izidu ljudskega glasovanja v Gorenji Sleziji delitveno črto, tako da bi okraj Pštna, Rybnik, Katowice, Krolewska Huta, Bytom, Hindenburg, Tarnowice, Gliwice, Velke Stralce in pa deli Kozla in Oleśna pripadli Poljski.

— d. Bytom, 24. marca. Mednarodna komisija v Opolah je izdala nastopni razglas: Prebivalstvo Gorenje Slezije je med glasovanjem vzdrževalo mir in red. Nekateri elementi pa so se v vzhodnih krajih dali zavesti k izgredom, ki bi utegnili motiti red. Mednarodna vladna komisija, trdno odločena, vzdrževati brezpogojno red, proglašajo obsedeno stanje nad mestom in okrožjem Bytomom ter nad mestom in okrožjem Katowicami.

— Pariz, 23. marca. (Havas) Uradni rezultati ljudskega glasovanja v Gorenji Sleziji še niso znani. Prve številke so bile za Nemčijo ugodne, ker so prišle iz mestnih centrov. Rezultati iz dežele so pa vtis vidno izpremenili. Kolikor se ve do sedaj, imajo Poljaki v premo-govnih okrožjih nedvomno večino. Južni kraji premo-govnega okrožja izkazujejo pretežno poljsko večino. V severnih delih so glasovali vsi kraji za Poljsko, le mestni otoki imajo nemško večino. Obkroženi pa

so popolnoma od podeželskih krajev, kjer prebivajo poljski poljedel-ski delavci. Nemčija uporablja vesti o mali večini v Gorenji Sleziji, da izjavlja, da sedaj o delitvi slez-kega ozemlja ne more biti govora. Ta njena zahteva pa jasno naspro-tuje versailleski mirovni pogodbi, kjer ima medzavezniška plebiscit-na komisija po sklepu ljudskega glasovanja ententnim državam predlagati črto, ki naj tvori bodo-čo mejo med Gorenjo Slezijo in Nemčijo, pri čemer se je ozirati na zemljepisni in gospodarski položaj.

KOMUNISTIČNI POKRET V NEMCIJI.

— d. Berlin, 24. marca. Kakor poroča »Vossische Zeitung«, sta se državni kabinet in pruska vlada včeraj bavila z dogodki v srednji Nemčiji in Hamburgu. Sklenila sta, da ne proglasita nad srednjo Nem-čijo izjemnega stanja, ker upata, da se bo spričo razsodnega in mir-nega zadržanja delavstva komuni-stična akcija v srednji Evropi tudi brez nasilnih sredstev izjalovila.

— d. Halle a. d. Saale, 25. mar-ca. Tiskarno »Klassenkampf« je davi zasedla policija. Policijski urad-niki so zaplenili letak, ki poziva na stavko, letak pa je vendar izšel. Delavstvo Langershausove tovarne je odločilo delo. V Eislebnu je bilo na obeh straneh mnogo mrtvih in ranjenih. Stavka se razširja dalje tudi v poljedelskih podetjih. Mesta na policija je ukinila svoje poslova-nje, ker so bili trije stražniki z roč-nimi granatami ranjeni.

— d. Berlin, 24. marca. Po po-ročilih iz Srednje Nemčije je središ-šče vstaškega gibanja med Eisleb-nom in Hettstedtom. Tukaj je baje nekaj tisoč oboroženih. Iz Eislebna poročajo o plenitvah. Železniško progo med Eislebom in Halle so vstaši razstrelili. V Leunu je 50 do 100 oboroženih zasedlo izhode. Oblastva poudarjajo, da se štiri petine delavstva ne udeležujejo te-ga gibanja in ne odobravajo te-rorja.

— d. Berlin, 24. marca. »Vor-wärts« javlja iz Hamburga: Po več-rajšnjem viharju je povsod mir, celo pri komunistih. Danes opoldne so se obratni svetniki večinskih socialistov s komisarjem pogajali glede vpostavitve dela.

ČEŠKOSLOV. - ITALIJSKA POGODBA.

— d. Rim, 23. marca. Danes dopoldne je bil podpisan trgovinski dogovor med Italijo in Češkoslova-ško o juridičnih in finančnih vprašanjih, ki se nanašajo na pripadni-ke obeh držav.

NAIVNA BAJKA.

— d. Praga, 24. marca. Češki listi označujejo kot prazno fantazijo vest »Berliner Tageblatt« iz Bazla o namišljeni tajni vojaški konvenciji med Francijo in Češkoslovaško za primer monarhističnega ali boljševiškega državnega prevrata v Nemčiji ali Avstriji. »Narodni Listy« konstatirajo, da se baš general Diviš, ki bi po tej Informa-ciji imel zapovedovati diviziji v Hodo-ninu, še vedno nahaja na svojem me-stu v ministertvu za narodno brambo. »Pravo Lidu« imenuje vest naivno bajko.

RADI ODPUSCENIH DELAVCEV V PRAGI.

— d. Praga, 24. marca. »Česke Slo-vo« javlja, da so radi odpustitve 12.000 delavcev iz 60 metalurških podjetij delavci zasedli tvornice in zahtevali, da se delo nadaljuje. V ministertvu za socijalno politiko je bila konferenca, da se prepreči odpustitev delavcev. V to svrhu se bo vršila čimprej konfe-rencia delodajalcev in strokovnih orga-nizacij s sodelovanjem ministertva, da se uredi nove kolektivne pogodbe.

LOYD GEORGE PROTI SO-CIALISTOM.

— d. London, 24. marca. Mini-strski predsednik Lloyd George je imel danes pred »News Mambers koalicions Group« (iz 112 parla-mentarnih članov obstoječo skupi-no obeh kril koalicije) velik politi-čen govor, v katerem je nastopal za koalicijo v svrhu boja proti socia-lizmu. Izjavil je: Velika nevarnost pomenja fenomenalni razvoj nove stranke s prevratnimi cilji. Ta stranka se imenuje delavska stranka, v resnici pa je kapitalistična stranka. Ona trga druge stranke v kose, da potem raztrga meščansko družbo. Socializem dela na razruše-nje vsega, kar so veliki preroki in voditelji obeh strank dolga stoletja s težavo ustanovili. Neodvisni libe-rali podpirajo to revolucijo. Njih artilerija pomaga uničevati postoj-anke meščanske družbe. Ako bi imeli uspeha, bi socializem vdrl v citadelo in bi tamkaj gospodoval. Lloyd George je pozval vse, ki se nevarnosti zavedajo, naj se strnejo v eno vrsto. Večerni listi se obšir-no bavijo s tem govorom minist-rskega predsednika.

Korošci! Korošice!

Naše solze so še sveže. Prišla je pomlad. Korošan se odeva v zel-jenje in vabi naša srca nazaj, na-zaj v planinski raj... Vsi, ki imamo Koroško radi in trepetamo za njo, še čujemo grmenje topičev in žalostne zvoke zvonov, s kateri so nas gnali kleti sovražnika iz deže-le, kjer je tekla naša zibelka. Mi-nulo je skoro pol leta. Pride čas, da gremo nazaj. Zato se snidemo Ko-rošci in Korošice, da s a m i razmo-trivamo o položaju ter podamo vsej javnosti dokaz koroške solidarnos-ti in neomejene bratske ljubezni. Vabimo Vas na

SHOD KOROSCEV.

ki se vrši na velikonočni ponedel-jek, dne 28. t. m. ob 1. popoldne v Ljubljani v mali dvorani hotela Union. Vabljeni ste vsi in s a m i Korošci in Korošice, ki ste bivali in delovali na Koroškem pred 1. januarjem 1919.

Pod predsedstvom bivšega po-slancu Grafenauerja bodo govorili: 1. »O sedanjem stanju ko-roškega vprašanja«, poslanec Brandt, tner. 2. »O sedanjih dolžnostih Ko-rošcev«, dr. Janko Arnejc.

Ker se bližajo odločilni meseci za našo Koroško, je treba, da vzamemo mi Korošci s a m i jasno in vzorno stališče napram vsi jugoslovnski javnosti. Mi s a m i hočemo postati tudi odloči-len faktor v koroškem vpraša-nju in hočemo pogledati resnič-jasno in odkritosrčno v obraz ter napraviti korake, ki jih Jugoslavija zahteva od nas. Noben Korošec, nobena Korošica ne sme manjkati! Iz oddaljenih krajev pošljite vsaj zastopnike-Korošce.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. marca 1921.

— Pozor, državne oblasti! Z vseh strani nam dohajajo vesti, da so se leli protidržavni elementi v zadnjem času izredno živahno gibati. S Hrvatskega nam zaupno poročajo, da pripravljajo Radičević v družbi z drugimi prevrat-nimi živili odločilno akcijo za hrvatsko republiko. Te vesti vedo povedati, da nameravajo ti elementi jutri, v soboto izvesti državni preobrat, odcepiti hr-vatske pokrajine od Jugoslavije in pro-glasiti hrvatsko republiko. V Sloveniji državni sovražni živili operirajo z dru-gimi sredstvi. Med ljudstvom se potika agitatorji v civilu in v uniformi ter tajinstveno šepetajo, da se pri-pravljajo veliki dogodki, ki so že ne-posredno pred durmi: Jugoslavija raz-pade že v nekaj dneh. Srbi si hočejo osnovati svojo veliko Srbijo in so se že zadovoljili s tem, da se odcepilo od njih Hrvati in Slovenci. S tem je so-glasna tudi antanta. Hrvati in Slovenci osnujejo svojo samostojno državo, ki bo obsegala poleg hrvatskih in sloven-skih pokrajin še celo Štajersko, Koro-ško in vso Gorisko s Trstom. Ta nova država se bo imenovala Ilirija in bo stala pod italijanskim ali franco-skim, vsekakor pa pod katoliškim pro-tektoratom. V kratkem se proglasi splošna mobilizacija v vseh slovenskih in hrvatskih zemljah. V sporazumu s Srbi, ki si ustanove, kakor rečeno, svojo Veliko Srbijo, se mobilizira sedem hrvatskih in slovenskih divizij, ki imajo nalogo, da zasedejo gori ozna-čene dežele bodoče Ilirije. — Tako se tajinstveno šepetajo vsepovsodi. Ljudje, lahkoverni kakor so, verjamejo in se ne zavedajo, da izhajajo vse take ve-sti iz krogov, ki bi v državi radi izvali zmedo, da bi lažje ribarili v kalnem in izvedli svoje načrte, ki so v tesni zvezi z nazori gospode, ki sedi v Pra-ginu. Vprašujemo se, kdo je v zvezi s to agitacijo in propagando? Morda nam daje na to vprašanje pojasnilo po-ročilo, priobčeno v celisti »Novi Dob«, ki se glasi takole: »Dogodilo se je, da je bil od Zdravstvene oblasti prepove-dan misijon v Šoštanju zaradi kužnih bolezni. Od župnika nahuškanega ludo-stvo je poslalo zdravniku grozljivo pi-smo in na mrtvaškihi nosilnicah kup debelega kamenja, češ, s takšnim te-bomo ubili. Zgodilo se je, da je misio-nar klub prepovedi misijona ostal tam in dan za dnem v pridržaj hujškal ljudstvo, češ: »Kaj imate od nove dr-žave? Same davke in nič drugega!« — Ako uvažujemo, da je tam nedavno teza sumišljenik Slovenske Ljudske Stranke odkrito priznal, da pristaši te stranke ničesar drugega ne žele, kakor to, da bi bili vsi Slovenci zopet zdru-ženi v eno upravno celoto, ako tudi pod tujim, pa vendar katoliškim vla-darjem, da bi bili zadovoljni, ako bi prišli magari tudi pod Italijo, ki bi združenim Slovcem gotovo rada pri-znala popolno narodno avtonomijo, po-tem moramo sklenati, da so z zgoraj označeno protidržavno propagando, ako ne v tesni, pa vsaj v rahli zvezi krogi, ki imajo stike z našo klerikalno stranko. Naj bo stvar kakršnakoli, eno le miho potrebno, da vendar enkrat nastopi državna oblast z železno ne-sitno in nepravi, ako treba, tudi z odloč-nim udarcem konce te protidržavne gonil. Dandanes meni že vsak lovov in nestonač, da sme rovariti proti naši državi. Zakaj? Ker nastopajo naše oblasti zoper protidržavne elemente še vedno z rokavljami. Zato se je ta pro-tidržavni pokret, ta rak-rana na našom

Pravem telesu, že tako razpasel na vseh koncih in krajih, da resno ogroža našo eksistenco. A naše oblasti zro na vse to s prekižanimi rokami! Skrajni čas je, da se zganajo in izgo to tak-rano. Pa takoj, sicer utegne biti prepozno!

— Iz prosvetne službe. V ministarstvu prosvete je imenovan za glavarja I. razreda absolvirani pravnik dr. Janže Novak. Bivši poverjenik za uk in bogočastje v Ljubljani dr. Karel Verstovšek je postavljen v VI. čin. Razred in obnem vokojen psneiozpumhlwy nem vpokojen s penzijo, ki mu pripada po službenih letih.

— Iz politične službe. Fran Jurca, okrajni tajnik pri bivšem okrajnem glavarstvu v Logatcu, je v dosednji službeni lastnosti sprejet v službo delne vlade za Slovenijo ter obnem delodelen v nadaljuje službovanje komandi zapadnega odseka v Gorenjem Logatcu.

— Iz policijske službe. Viši nadzornik varnostne straže Peter Geršič je imenovan za osrednjega nadzornika varnostne straže v VII. čin. Razredu pri policijskem ravnanstvu v Ljubljani. — Fran Vidic, pristav pomožnih uradov pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, je sprejet v stalež policijskih pisarniških uradnikov za Slovenijo ter ostane dodeljen policijskemu komisariatu v Mariboru.

— Osebnost. Računski revident Franc Lenarčič je imenovan za računskega svetnika.

— Izbrisani kazenski zagovornik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenoval dr. Josipa Barleta v Mariboru na njegovo prošnjo izbrisalo iz imenika kazenskih zagovornikov.

— Opozorilo lastnikom avtomobilov. Lastniki avtomobilov se opozarja, da se pri vožnji po obljubljenih in prometnih krajih točno ravna po zakonitih predpisih, posebno se opozarja, da se zlasti pri vožnji skozi ozke, kratke in v njugaste ulice drže tozadevnih voznih predpisov in vžijo previdno in počasi.

— Novo tovarno v Ljubljani si je zgradil g. Josip R. Puh, Gradaška ulica št. 22, ki izdeluje »bakula« kot najnovejšo nadomestilo trstja za stropne, stene in dr. Ustanovitev te tovarne po-zdravljamo kot domače podjetje z veseljem, saj je to dozdaj v Jugoslaviji prva in edina tovarna te vrste. Priporočamo jo g. stavbenikom in privatnikom kar najtopleje.

— Razpisane trafike. Na bivšem Kranjskem so razpisane sledeče tobačne trafike v teh-le krajih: v Kranju (z založno trafiko spojena tobačna glavna zaloga), v Žužemberku št. 48 in št. 93 (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko), v Notranjih gorah pri Ljubljani št. 22 in št. 27 (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko), v Ljubljani na Poljanski cesti št. 53, v Šenčurju pri Kranju št. 64 ter v Dolenjih Lazih št. 39 in v Podstenju št. 18 v ribniškem davčnem okraju (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko). — Na bivšem Štajerskem so pa razpisane tobačne trafike v naslednjih krajih: v Razvanju pri Mariboru št. 7 in št. 66 (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko), v Celju v Gregorčičevi ulici št. 10, v brežinskem davčnem okraju v Dedi vasi št. 6 in v Zgornji Sušici št. 86, v celjskem davčnem okraju v Novi vasi št. 4 in v Pesjem št. 34, v ptuškem davčnem okraju v Selah št. 23 in v Stragovnicah št. 9, v Dolu št. 14 in laskem davčnem okraju, v Bučevcih št. 18 v ljutomerskem davčnem okraju, ter v davčnem okraju ormoškem v Osluševcih št. 16 in v Cvetkovcih št. 28. Natančnejše razpise objavlja »Uradni List« št. 31.

— Ceste iz Medvod do Smlednika in od tod do Mavč in Kranta so v skrajno zanikrnem stanju. Krivda zadene okrajna cestna odbora kranjskega in onega za ljubljansko okolico, za državno cesto pa dež. cestni odbor, ki se ne pobri-gajo za nasipanje in redno vzdrževanje cest.

— Drva na tehniko. Med Medvodami in Kranjem leže ob obeh bregovih Save vasi, ki ninajo nikakega gozdiča ali pa kako goščavo 2—3 ure daleč. Zato so ljudje prisiljeni kupovati drva — na tehniko. Po tej teži pride stat star seženj bukovih drv 650—700 K. V Ljubljani smo v tem oziru še vedno za 250 K ra boljsem, ampak zato so polena prav po izjansko kratka!

— Prazni vodnjaki in studenci. Po kranjski okolici in prostornem sorskem polju in vaseh zmanjkuje vode v vodnjakih in studenih. Vsled tega hodijo ljudje za sebe in živino po vodo v Savo.

— Prilaga oseba, ki so se vrnile iz Amerike. Špeditijska tvečka »Celestas« v Trstu naznanja, da se nahaja v njenem skladišču v Trstu velika množina priloge, pripadajoča po večini prebivalcem iz Hrvaške in Srbije, ki so se vrnili iz Amerike in jo pustili tamkaj. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa, ki je nabit na mestni deski.

Koncert se vrši na Veliki ponedeljek v salonu gostilne »Draždeke«, Bohoričeva ul. 9. Začetek ob 19. uri. Vstop prost.

Spomnajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda.

Apel na merodajne oblasti.

Iz Maribora nam pišejo: Od-slovljenim mariborskim učiteljem in učiteljicam je pokojnina, ki jim jo plačuje Nemška Avstrija, premajhna; zato se pri naši učni oblasti potegujejo naj bi jih Jugoslavija prevzela ter jim plačevala pokojnino. Vedje ironije menda še ni doživel svet. Med mariborskimi učitelji imamo razločevati stare in mlade. Stari so brez izjeme poprej službovali na slovenskih šolah in bili tudi za takšne šole formalno usposobljeni. Po svoji marljivosti in vporabnosti sočasoma dosegli učiteljska mesta v Mariboru. Še v letih med 70. in 80. so šolske oblasti vpštevale, dasi že redkeje, resnične zasluge profesorov, ne oziraje se na narodnost. A ti ljudje, ki so zunaj med našim ljudstvom bili Slovenci, so se v Mariboru tokom let prelevili v zakrknjene renegate. V šoli so »sch, tech, ck, ggc« dosledno nemčili slovenska imena, zaničevali in zatirali vse, kar je bilo slovensko ter ne-utrudno klepali na nemškem mostu do Adrije, zunaj šole bili glavni stebri »Männeresangvereine« in obligatni udje nemškega »Schulvereine«, »Süd-marke« in »Sprachvereine«. Izkratkot pionirji prusaštva so svojo dolžnost vršili s toliko gorečnostjo, da so šolske oblasti, avstrijska vlada, v prvi vrsti pa nemški Volksrat bili z njim zadovoljni. Danes so že večinoma med pokojnimi, nekaj pa jih še živi in čaka pokojnino od Jugoslavije. A vse drugačni so bili učitelji, nastavljeni v poznejši dobi. Tedaj je mestni šolski svet deželnemu šolskemu svetu dosledno predlagal le tako učitelje in učiteljice, ki so kot »strammdeutsch« bili že na glasu in ki jih je »Volksrat« kot izkušene bojavnike priporočal. Jemali pa so se ti ljudje le iz dveh rezervorjev: iz Maribora in iz nemške Češke. In zares so to bili janičari, ne pionirji, kakor smo imenovali stare. Strastno so se vrivali v razne javne korporacije, da so si tam uveljavljali svoje narodno sovraštvo. Med to spadajo: Sedla-tschek, Filipeck, Gaischeegg, Russ, Schettina, Meier, Hallecker in razne Krimhilde. Bili so imenovani menda najbolj strupeni, toda velike razlike v popolnem številu ni bilo. Filipeck je bil dolgo vrsto let načelnik podružnice nemškega Schulvereina. Gaischeegg mestni občinski odbornik. V karakterizacijo teh ljudi naj sledi tale dogodek, ki sem mu bil priča: Bilo je leta 1914. par dni po vojni napovedi, ko so v Mariboru in okolici Slovence gonili v ječe. Takrat so prvaki mlajših učiteljev in neizmerni nadutosti hodili po mestu in merili znane Slovence s škodoželjimi pogledi, skoro gotovo pa tu-di glavne inkvizitorje Weissa, Mrav-lagga, Orosla, Manberta in Kramerja opozarjali in ščevali na tega in onega. In tak dan je bilo, ko je mariborski učitelj Gaischeegg na ulici zagledal umirovljenega slovenskega profesorja z njegovo ženo. Ta hip postoji in za-čne na vso moč kričati, kakor da bi bil zblaznel: Das ist auch so ein Kerl, den man aufhängen soll! augenblick-lich einsperren diesen Kerl! in s rokami vihtiati ter se vsemogočno ozirati, iščejo policista. Na srečo je ta hip v tej ulici bilo le malo ljudi, vsled tega je profesor s svojo soprogo moral zbežati v najbližnjo hišo in se rešiti. Za ta dogodek so imena in priče na raz-polago, sicer pa še profesor in njego-va soproga živita in lahko sama dogo-dek opiše. Hotel sem to rominiscen-co že svojčas objaviti, a profesor je to branil. Tukaj pa služi objava višjemu namenu in zato naj se priobči. — Zda-ja pa še par besed stanovniškemu uradu v Mariboru. Cesto se pridne, stare slo-venske družine tirajo iz stanovanj, do-čim se pušča odslavljeni nemški uč-itelji in učiteljice. Kaj išče še v Mari-boru Fersch, kaj Filipeck, kaj Sedla-tschek, kaj učiteljice Pehal, Strohnber in Wressnigg ter še več drugih? Njih prisotnost v Mariboru dobri Sloven-ecm vznemirja kri in stanovniškemu uradu jemlje ugled. Naj stanovniški urad ne daje povoda za sumničenja!

Kultura.
— II. redni občni zbor društva Na-rodne Galerije se vrši v četrtek 1. aprila v Ljubljani v mestni posvetovalnici ob 5. popoldne.
— Natečaj. Jugoslovanska Matica razpisuje za osnutek spomenika zasedeni ozemlju, ki naj bi stal na mestu cvetlične grede pred deželnim dvorcem v Ljubljani. Umetnikom je prepuščeno, da morejo voliti pri zamisli osnutka tudi rob Zvezde na strani Kongresne-ga trga v osi Vegove ceste. Spomenik naj ustreza popolnoma svojemu namenu in naj bo izvršljiv z kolikor najmanjši materialnimi žrtvami. Osnutek v merilu 1 : 10, iz katerih bi bilo kolikor mogoče razvidna končna oblika spomenika, je poslati do 15. maja v Pražakovo ulico 3. Po možnosti naj se priloži perspektivna skica in približen proračun. Nagrade: I. 3000, II. 2000, III. 1000. Izvršitelja se nagrada vračuna v delo.
— Wendel Herman: Von Marburg bis Monastir. Eine stidslavische Reise. Str. 128. Z ilustracijami. Vsebina: Uvod. Maribor, Ljubljana, Zagreb, Plešivica, Belgrad, Zemun, Novi Sad, Kar-lovec, Kopovo, Krušedol, Leskovac, Skoplje, Veleč, Prilip itd. Znani nemški pisatelj, prijatelj Jugoslavije, je prepotoval našo državo poleti 1920. O knjigi še spreporočimo.
— Časopis za zgodovino in narodopisje. (Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje prof. Fr. Kovčič. XVI. letnik, sn. 2.) Maj nakladi naj-

vatrajnejšimi društvi je treba imeno-vati mariborsko Zgodovinsko društvo. Kljub vsem neprilikam vojnih in po-vojnih časov vzdržuje svoj Časopis, ki si je v znanstvenem svetu pridobil lep ugled. Pričujoči zvezek ne zaostaja za svojimi predniki. Naj omenimo le ob-javo potopisa angleškega potnika Si-mona Klementa, ko je leta 1715. poto-val čez Kanižo, Zagreb, Metliko v Trst, potem dalje čez Gorico in Ljubljano v Celje in Maribor. Zelo zanimive črtice k cerkveni zgodovini spodnještajerski v 17. stoletju podaja po patriarhalnih arhivih v Vidnu urednik Kovčič dr. A. Trstenjak pa poroča, da se je pro-stantizem na Ruskem začel širiti med drugim s slovenskimi protestantskimi knjigami. (Clanarina, letno, 10 din., so poslila Zgodovinskemu društvu v Ma-riboru.)

— Sič Albert: Trgovsko računstvo za dvorazredno trgovske šole. 1. in 2. del. Založila Kleinmayr in Bamberg v

Ljubljani 1921. Str. 376. Cena K 56. — Sič Albert: Trgovsko računstvo za tr-govske nadaljevalne šole. 1. do III. del. Založila Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani 1921. II. izdaja. Str. 290. Ce-na 40 K. — Profesor na mestnem de-liškem liceu v Ljubljani, Albert Sič je sestavil to dvoje velikih in nujno potrebnih šol. knjig ter zasluži za svojo vzorno marljivost in vztrajnost vse priznanje. Priznanje pa gre tudi založniku, ki je v današnji dobi izdal dvoje toli obsežnih del zelo okusno, pregledno in praktično.

— Jules Verne. Prevodi. Da-našnji nakladi so priloženi letaki za Jules Verneove prevode. Na njih se je vrnila neljuba pomota pri označ-bi cene. Knjiga stane broširano 15 K, vezano pa 20 K in ne kakor je na letakih označeno 17 K. Knjigo najtopleje priporočamo!

Sokolstvo.

Jugoslov. Sokolska Matica.
Na seji odbora Jugoslov. Sokolske-ga Saveza dne 26. februarja t. l. je bilo sklenjeno, da se ustanovi Jugoslov-en-ska Sokolska Matica, reg. zadruga z o. z., s sedežem v Ljubljani. Zadruga je ustanovljena na nedoločen čas.

Namen zadruga je, da pospešuje go-spodarsko korist zadržnikov z izda-anjem periodičnih listov, knjig, bro-šur, muzikalij, umetn. z izvrševanjem knjižotiska in grafično artistične obrti z založništvom knjig vseh vrst. Po-trebn kapital v dosegu tega namena sestoji iz zadržniških deležev po 100 K, ki se lahko plačajo tudi v desetih za-porednih mesečnih obrokih, ako to do-voli načelstvo. Člani zadruga so lahko vsi člani in vse članice sokolskih dru-štev — število članov je neomejeno. De-lež se obrestuje po sklepu vsakolet-nega obnovega zbora. Zaveza zadržni-kov je omejena. Organi zadruga so: 1.) upravni svet, ki ga voli občni zbor; 2.) občni zbor in 3.) nadzorstvo. V uprav-nem svetu ima svoje zastopstvo tudi starošinstvo Jugoslov. Sokolskega Sa-veza.

Sokolstvo je storilo s tem veleva-žen korak v izpopolnitvijo svoje or-ganizacije. Naša sokolska literatura je majhna in mnogo, mnogo prepotrebnih knjig nam manjka, ako hočemo omogo-čiti in poglobiti izobražbo naših vidi-teljev ter razširiti sokolsko idejo med najširše sloje.

V zadnjem letu je starošinstvo Sa-veza žrtvovalo ogromne svote za tisk, kar sicer ni bilo brez uspeha, toda ako bi hotelo zadostiti vsem zahtevam, ne bi majhni viri, ki jih ima Savez, za-do-stovali za dolgo časa.

S hitrim razvojem Sokolstva, zlasti pri tem stalnem naraščanju števila članstva v posameznih društvih, se mo-ra pa tudi večati skrb, da se sokolska ideja od vseh pravilno razumeva ter se slehernemu članu vcepi tako globo-ko v srce in dušo, da je tudi uveljav-lja pri sokolskem in izvensokolskem delu. Ako večina našega članstva ni

poučena o razvoju sokolske organiza-cije, ako stoji ob strani in ne razumeva sokolske ideje, potem obstoja za vso sokolsko organizacijo nevarnost, da se ideja onečasti in organizacija oslabi. Kakor te ne opravičuje pred sodnikom izgovor, da ne pozna zakona, tako ne opravičuje nobenega brata in sestre iz-govor, da ne pozna sokolskih zakonov. Da se pa doseže ta smoter, da se bo-sta sleherni brat in sleherni sestra za-vedala svojih dolžnosti, moramo skrbeti za to, da mu bo sokolska literatura la-hko dostopna in da mu bo vse na raz-polago, kar potrebuje. To najvažnejšo nalogo prevzame sedaj Jugoslov. So-kolska Matica. Od našega Sokolstva samega pa je odvisno, da ji to veleva-žno delo omogoči. Neprilicakomopomoči od drugih, ne čakajmo na milost dru-gih! Sokolstvo samo si naj ustvari or-ganizacijo, ki mu bo nudila vse, kar potrebuje. Neodvisni od vseh bomo iz-vršili častno in dosledno svojo nalogo. Zato bratje in sestre, na delo, na delo za Jugoslov. Sokolsko Matico! Vsa Sokol mora postati član Sokolske Ma-tice. Ogromno število nas je združenih v naši organizaciji. Ako bo sleherni storil svojo dolžnost, bo uspeh brez-dvomno velik. V vseh društvih se naj-začne najvažnejša agitacija za našo Matico in nabiranje članov. S tem, da se plačuje delež tudi v desetmesečnih zaporednih obrokih, t. j. po 10 na me-sec, je omogočeno vsem članom in članicam, da postanejo enkrat za vselej člani naše Jugoslov. Sokolske Maticе. Čim večji bo zbrani kapital, temveč bo nudilo članstvu. Zato, bratje in sestre, še enkrat: na delo za Jugoslov. Sokol-sko Matico!

— Sokol na Viču. Izredni občni zbor sokolskega društva na Viču se vrši v nedeljo dne 3. aprila t. l. ob 9. dopoldne v Sokolskem domu na Viču. Ker je glavna točka dnevnega reda vo-litev novega odbora važna, vabi sedi-nji odbor vse člane in članice, da se ga zanesljivo udeležijo.

Najnovejša poročila.

OTEŽKOČENA SITUACIJA.

— d Beograd, 24. marca. Danes popoldne je imel demokratski klub se-jo, na kateri je razpravljalo o novem položaju, ki je nastal radi objave pisma demokratskega kluba, poslanega min. predsedniku Nikoli Pašiću. Na tej seji ni došlo do razbistenja vsega položaja. Razprava je bila odložena na ju-trišnjo sejo. Obstoji upanje, da se bo zadeva rešila mirnim putem.

— d Beograd, 24. marca. Radi te-ga, ker je bilo večeraj v »Demokratiji« objavljeno pismo demokratskega kluba, poslano min. predsedniku Nikoli Pašiću, ki vsebuje zahteve demokra-tov napram vladi za sprejem sporazu-ma z jugoslovansko muslimansko or-ganizacijo, je nastalo v vseh klubih, ki podpirajo vlado, veliko razburjenje. Min. predsednik Nikola Pašić je takoj sklical sejo ministrskega sveta, na ka-terih se je ugovarilo, da je objava tega pisma poslabšala položaj vlade. Min. predsednik Pašić se bo posvetoval z zastopniki muslimanov in samostojne kmetijske stranke, da vidi, kaj bi se moglo nadalje ukreniti. Po seji min-istrskega sveta so ministri poročali svojim klubom.

— d Beograd, 24. marca. Danes popoldne je imel ministrski svet se-jo, ki je trajala od 16. do 19. Na tej seji se je razpravljalo o razburjenju, ki je na-stalo radi objave pisma, katerega je poslal demokratski klub min. predse-dniku Nikoli Pašiću. Na tej seji je bilo prečitano pismo, poslano od predse-dnika demokratskega kluba Ljube Davi-dovića min. predsedniku Nikoli Pašiću, v katerem se obžaluje, da je vsa zade-va došla v javnost. Na tej seji ni došlo do nobenega sklepa. Rešitev zadeve radi tega pisma je odložena na prihod-njo sejo, ki se bo vršila jutri dopoldne.

— d Beograd, 24. marca. Danes je radikalni klub razpravljal o pismu de-mokratskega kluba, poslanega vladi. V razpravi so sodelovali Nikola Pašić, dr. Velizar Janković, Marko Trifković in dr. Milan Srškić. Klub je popolnoma odobril stališče Nikole Pašića. In mu dal proste roke. Min. predsednik Ni-kola Pašić bo odgovoril predsedniku de-mokratskega kluba Ljubi Davidoviću s pismom, v katerem bo obrazložil svoje mišljenje. Minister dr. Velizar Janko-vič je ob tej priliki poudarjal, da se mora na vsak način vzdržati sporazum, sklenjen velikimi žrtvami za čimprej-

nji sprejem ustave. V istem zmislu je govoril tudi Marko Trifković. Dr. Mi-lan Srškić je istotako izrazil mnenje, da je treba delati za sporazum z de-mokratii.

— d Beograd, 24. marca. Včeraj je min. predsednik Nikola Pašić razprav-ljal z zastopniki jugoslovanske musli-manske organizacije in slovenske sa-mostojne kmetijske stranke. Poslanca dr. Spaho in Pucelj sta izrazila svojo nezadovoljnost radi vznemirjenja poli-tičnega položaja. V parlamentarnih krogih se trdi, da se je dr. Spaho iz-razil napram prijateljem, da more radi tega priti do ukinitja sporazuma.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

— d Beograd, 24. marca. Do konca tega meseca bodo določeni naši delegati, ki bodo vodili poga-janja z italijanskimi delegati radi trgovinske pogodbe. Minister za trgovino in industrijo dr. Vekoslav Kukovec je na včerajšnji minist-rski seji predlagal, naj se ti delegati čimprej določijo.

TOVARNA VŽIGALIC V RUŠAH ZGORELA.

— Maribor, 25. marca. Danes popoldne je izbruhnil v tovarni vžig-alic v Rušah požar, ki je uničil to-varno popolnoma in upepeljal ves les, ki je bil zložen v bližini. Kako je požar nastal, se sedaj še ni dalo ugotoviti, domneva se, da je nastal vsled kratkega stika. Škoda je ogromna. Mariborsko gasilno dru-štvo je prihitelo na pomoč, vendar pa ni moglo požara udušiti, mar-več samo lokalizirati. Gasilno dru-štvo se je danes zjutraj vrnilo v Maribor.

NEMCIJA NOČE PLAČATI!

— d Pariz, 24. marca. Odgovor re-paracijske komisije, ki je bil danes iz-ročen Nemčiji, opisuje dejansko stanje, iz katerega izhaja, da se je nemška vlada s tem, da je odklonila zahtevo reparacijske komisije, naj izvede do-ležbo člana 235, in da se zlasti brni izplačati 1 milijardo mark v zlatu, kar ti se imelo zgoditi dne 23. marca, glede svojih obljub in obveznosti zakasnila. Radi tega je obnovitvena komisija v smislu § 17. dodala 2 k 8 dalu ver-

sailleske mirovne pogodbe sklenila, da o tej zamudi obvesti vse udeležene za-vezniške vlade.

KOMUNISTIČNA POBUNA V NEMCIJI.

— d Magdeburg, 24. marca. Višji predsednik je danes opoldne prejel poročilo, da so boji v pobu-njenih ozemljih nadaljujejo. Po-vsod se pleni in požiga. Večina so-cijalističnih voditeljev je radi gro-znj pobegnili iz Eislebna. Komunis-ti v Eislebnu razpolagajo s 40 strojnimi in 8 do 10.000 puškami, Gibanje vodijo tuji elementi.

— d Berlin, 24. marca. Tudi v Berlinu so poizkušali komunisti ustaviti delo v nekaterih podjetjih. Malo število brezposelnih je vdrlo v tovarno Ludovika Loewja in je skušalo pregovoriti delavstvo k stavki. Oditii so pa morali, ne da bi kaj opravili. Kjer je obstojala nevarnost, da se tovarna nasilno zasede, jo je tvečka zaprla. Komun-isti napadajo policijske uradnike.

— d Eisleben, 24. marca, ob 17. Po srditih bojih, ki divjajo od včeraj, so je policija znatno ojačila. Ob 14. so se po-javile na cesti prve policijske patrle, ki so v kratkem času razgnale ljudi. Pri vodu, ki vodi v mesto od Halleja, so postavile rdeče čete barikade, ki pa niso tvorile bistvene ovire. Krajji vzhodno od Eislebna so po poročilu li-sta »Eislebner Stadtblatt« prosti rdeči tolp. Kolodvor je bil iztrzan komuni-stom in zaseden po policiji. Ta čas se vrše boji še okoli ljudsko šole, v kateri se nastanjeni oddelki policije. Sicer vlada povsed mir.

BOMBE V MILANU.

— d Milan, 24. marca, ob 16. Pri bombnem atentatu je bilo ubitih 15 oseb. Število pa bo vsekakor višje, ker je večina od 100 poškodovancev težko ranjena. Gledališče je znotraj in zunaj močno poškodovano. Skoro isti čas ka-kor pred gledališčem, je eksplodirala bomba pred mestno elektrarno. K sre-či ni bilo škoda.

Društvena vestil.

— Občni zbor pevskega društva »Slavec« se je vršil v soboto, 12. t. m. v društvenih prostorih. I. Drazil je otvoril 33. redni občni zbor, podal kratko poročilo, kakor sta takih g. Fratina in blagajnik g. Micenlinič po-ročala o društvenem delovanju v minu-lem letu. — Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. Iv. Dra-žil, podpredsednik g. H. Svetel, tajnik g. L. Fratina, blagajnik g. Iv. Lebar, odborniki g. M. Oblek, Iv. Zamljen, B. Roš, Al. Smerkolj, L. Baraga in M. Bogataj. Namestniki g. F. Korinšek, M. Bergine, M. Cop. Pregledovalci ra-čunov g. Iv. Vebar, L. Černe, na-mestnik Al. Brečelnik. Zastavonoša g. Iv. Zamljen, nam. J. Grošeti. Iz žen-skega zbora gđ. C. Slavnič, A. Je-zeršek in R. Oblak. Po razpravljanju raznih internih zadev se je zborovanje zaključilo.

Turistika in sport.

— Kolesarski turistični odsek se osnuje v klubu kolesarjev in motoci-klistov »Ilirija«. Odsek bo prirejal ko-lesarske popoldanske in celodnevne iz-lete z obveznim zmernim tempom ter bo združeval od časa do časa te izle-te s kratko turo. Tako n. pr. na Limb-ersko goro na Sv. Katarino, Kamniško Bistrico, Šmarno gor. itd. Ker počne odsek v kratkem s svojim delovanjem, se pozivljajo vsi kolesarji, ki bi se ho-teli teh izletov udeleževati, da se pri-javijo z dopisnic na naslov kluba.

— »Sporta« 13. številka je izšla. Prinaša poročilo o glavni skupščini »Sportne zveze« in »Jugoslovanskega Olimpijskega pododbora«. Jugoslov-an-ska reprezentanca za nogometne tekme s Švedi, dalje poročilo o nogometu in razpis kolesarske dirke. List je lepo ilustriran in stane v naročini 4 K.

— Prvo kolesarsko dirko v letni sezoni priredi Klub kolesarjev in mo-tociklistov »Ilirija« dne 3. t. m. na Co-lovski cesti z obširnimi sporodmi. Pri-javljenih je že sedaj precejšnje število tekmovalcev in pričakovati je lepih uspehov.

Gospodarske vesti.

— g Dovoljeno pobiranje doklade. Deželna vlada je občini cerkljski (v loškem okraju) naknadno dovolila, da sme pobirati enkratno tisočodstotno doklado od vseh udeležencev vodovoda in sicer na vse direktne davke, razen na dohodarino in plačarino, na podsta-vi davčnega predpisa za leto 1919, da popolnoma poplača dolg za vodovod v znesku 195.183 K 14 v.

— g Nemška gosp. politika. Berlin-ski dopisnik »Tribune« javlja, da se nemška trgovina v zadnjem času pre-več orijentira proti vzhodu. Nemčija hoče dobiti zveze z obsejnimi država-mi Rusije, da tako omogoči eksport produktov svoje industrije. Ravnotako hoče Nemčija zavarovati možnost kon-kurence v Rusiji.

BORZE.

— d Zagreb, 24. marca. Devize: Berlin 232—233.25, Italija 560—562, London 556—562, Newyork kabel 143 do 0, ček 142.50—143, Pariz 1512 do 1018, Praga 190—190.75, Švica 0 do 2475, Dunaj 20.10—20.60, Valute: Do-larji 139.75—140.25, avstrijske krono 0 do 22, carski rublji 70—75, francoski franki 975—985, napoleonondori 474 do 476, nemške marke 228—230, romun-

skl. leti 195—196. češkoslovaške krone 183—188.

—d Beograd, 24. marca. Valute: 50 dinarjev v zlatu 0—22.80, angleški funti 136.50, francoski franki 247—249, ameriški dolarji 34.80—35, italijanske lire 130—140, bolgarski levi 42.75 do 43.25, romunski lei 49.25—49.75, nemške marke 57.50—58, grške drahme 268—275, češkoslovaške krone 45.50 do 46, avstrijske krone 5.30—5.70. Devize: Parip 252—255, London 138.50 do 140, New York 36.60, Dunaj 5.10 do 5.15, Praga 46.50—47.75, Rim-Milan 138.50—140.50, Solun 270—275, Zeneva 620—625, Berlin 58—58.20.

—d Praga, 24. marca. Devize: Amsterdam 2643.50, Berlin 121.75, Curih 1913.50, Milan 302, Pariz 530.50, London 300, New York 76.25. Beograd 208.50, Bukarešta 103.37, Sofija 92.50, Dunaj 10, Varšava 9.23, Zagreb 51.75, Budimpešta 26.25. Valute: Hol. goldinarji 2638.50, nemške marke 121.75, avstrijski franki 1308.50, ital. lire 299, francoski franki 527.50, angleški funti 298, dolarji 74.75, dinariji 199.50, rom. lei 103.37, bolg. levi 88.25, avstrijske krone 10, poljske marke 8.25.

Izpred sodišča.

— Smrtna obsodba pred mariborsko poroto. 18. oktobra lani je našel pastir Zunko pri Sv. Kungoti na samotnem kolovozu mrtvo 23letno Jožico Razborčan s prerežanim vratom in vso v krvi. Pastir je obvestil takoj domače in sosedo, ki so hiteli na kraj nesreče. Med temi je bil tudi svak umorjene Anton Bračko iz Vrčič. Nihče ni mogel vedeti, kdo je morilec. Umorjena je bila zelo živahno dekle, ki je delala na domu svojih staršev, kamor se je priženil njen svak Anton Bračko, ki se je dozdnevno bolj zanimal za njo, kakor pa za njeno sestro, svojo ženo. Umorjena je imela tudi otroka, pa ni hotela niti pred sodiščem povedati, kdo je njegov oče. Po izvršenem umoru se je dogladno, da je prišlo v soboto pred umorom do dejanskega spora med njo in njenim svakom. V nedeljo zjutraj je šla v bližnjo goščo, kamor je šel za njo tudi Anton Bračko. Popoldne pa je šla na dom občinskega gerenta na delo. Zvečer so jo spremili fantje do ceste blizu njenega doma. Tam je bila tudi njena sestra, ki je prišla po vodo.

Toda Jožice ni bilo vse noč domov, drugo jutro pa so jo našli mrtvo. Ker je padel sum na njenega svaka, so ga orožniki aretirali. Anton Bračko je tajil ves čas vse in trdil, da ni imel z umorjeno nobenega ljubezenskega razmerja in da se tudi ni sprl z njo. Zašel pa je v razna protislovja. Ker so priče izjavile, da je bilo na njegovem predpasniku več krvavih madežev, se je izovarjal na več načinov: najprej je rekel, da je v nedeljo zaklal petelina, toda v Zagrebu so konstatirali, da so bili tisti madeži od človeške krvi, nakar je rekel, da se je vrezal ob deskah za raket, kar tudi ni res, končno pa se je izgovarjal s krvavljenjem nosa. Največjo vlogo je igral njegov nož. Obtoženec je trdil, da je izgubil že v petek na nivju, njegova žena pa je povedala, da ga je imel še v soboto v Mariboru. Poleg tega je zanj obtežljivo, da je šel v času, ko je šla umorjena na delo, k svojim staršem ter se je vračal ravno v kritičnem času. Njegova žena je orožnikom najprej rekla, da je bil pri njenem prihodu že doma, pozneje pa je izjavila, da je prišel za njo. In ravno v tem času pa se je izvršil umor.

Na podlagi teh indicij je državni pravdnik obtožil Antona Bračka umora njegove svačinje. Porotna razprava se je vršila v četrtek, 24. t. m. ter se končala pozno zvečer. Porotniki so z 9 glasovi potrdili vprašanje krivde, nakar je nadsvetnik Ravnikar razglasil obsodbo, s katero se obsoja Anton Bračko na smrt na vešalih. Obtoženec je tudi po obsodbi izjavil, da ni umoril svoje svačinje.

Raznoletost.

* Letni čas v Angliji. Kakor poročajo listi, bo uvedla angleška vlada tudi letos letni čas, ker se je v minulih letih ta uvedba obnesla. Letni čas prične v Angliji 2. aprila ob polnoči in traja do pol noči 2. oktobra.

—g Monopol na petrolej v Romuniji. Romunska vlada je predložila parlamentu osnovo, po kateri bi vlada kupovala petrolej od producentov po ceni, ki bi se določila vsakega pol leta in bi potem vlada prodajala konsumentom petroleja.

* Vzgladuje se nad Čehi. Pod tem naslovom prinaša beogradska „Pravda“ sledečo vest: Po poročilih naše tr-

govske agencije v Pragi vodi češkoslovaška vlada pravcato vojno proti draginji. Minulega leta so oblasti konfiscirale raznega blaga v vrednosti nad 877.821.515 kron. In pri nas?

* Angleško zrakoplovstvo. Iz Glasgova poročajo, da so tamkaj zgradili ogromen zrakoplov, ki nosi označbo „R 36“ in ki naj služi prevažanju oseb. Zrakoplov ima 28 moč posadke ter prostora za 50 potnikov. Dolg je 240 m, 204 meter, prostor za potnike pa 40 m. Poleg te dvorane je več kabin s posteljami in popolno kuhinjsko opremo. Od Londona do Marceilla se bo rabilo samo 15 do 18 ur, od Londona v Egipt pa približno 72 ur ali tri dni.

* Konec fraka. V Berlinu je zveza za obnovo gospodarskih običajev predlagala vladi, naj se odpravi pri vseh svečanostih frak. Zdi se, da bo predlog enorazno sprejet. Za frakom pride na vrsto seveda tudi cilindar.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Sprejem zanesljivega trolejnega, neozelenega vozniaka. Iv. Bonac Copo-va cesta 18. 2105

Sprejme se takoj postrežnica s hrano in dobro plačo. Oglašiti se je: Mental trg 19.1. 2144

Vajenca, pridnega in poslušnega, vzame takoj v učenje parna pekarstva V. B. Bizjak & drag, Rogoska Slatina. 2120

Sprejme se služkinja za lahka dela, ki tudi razume nekoliko šivanja. E. Batjot, Ljubljana, Štari trg št. 28. 2139

2 dvojna valjčka za mlin 340 mm dolgoti, rabljena, v dobrem stanju, na ogled v obratu, ima napredaj „Bistra“, valjčki mlin, Dornale. 2125

Sobo proti dobri mesečni plači išče pod „Dobra mesečna plača 2141“ na upravo Slov. Naroda. 2141

Perfektno strojeopisko in stenografijo sprejme odvetniška pisarna dr. J. Bacinia in dr. Sajovic v Ljubljani, Kolodvorska ul. 8. Začetnice izključene. 2149

Proda se klavir.

Naslov pove upravitelju Slovenskega Naroda. 2115

Praktikant

za ljubljansko drogerijo z nižjo srednjo šolsko izobrazbo, se takoj sprejme. Ponudbe na poštni predal 93. Ljubljana. 2116

Topinambur

dobra piča za svinje, kakor nasad za remisa, ki služi lovski divjačini: fazanom, srnam in zajcem kot dobra hrana, se v večji meri odda. Več se izve pri gozdarski opravi Dornova, p. Moškanjci pri Ptuj. 2130

Slike kralja Petra v velikosti 47x65 cm priporoča Narodna knjigarna, v Ljubljani. Cena K 24.—

Samostojno knjigovodkinjo ali knjigovodjo sprejme s 1. aprilom t. l. tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Ponudbe z navedbo referenc pod „Dežela 2022“ na upravo Slov. Naroda. 2022

Kdor preskrbi sobo s kuhinjo za zakonski par, dobi zelo visoko nagrado. Ponudbe pod „Visoka nagrada 2145“ na upravitelju Slovenskega Naroda. 2143

Auto Puch 9—23 HP, 2 sedeca, skoraj nov, motorno kolo Rudge Multi z novimi prevzemniki, v dobrem stanju, se proda. M. Stellwag, Šmihel 35, Novo mesto.

12 m preproge in praktičen kuhinjski predalnik se proda. Poljanski nasip 34 prilož. 6. 2137

Odšel v Slovenijo se išče in divje peteline in skurjavce za letošnje sezono, eventualno tudi udeležba vsakega lova. Ponudbe pod „Lovec 2133“ na upravo Slovenskega Naroda. 2133

Išče se mesečna soba za eno osebo, nemebljena, s posebnim vzhodom, v Ljubljani. Odstopnine se plača do K 4000.— Ponudbe pod „Odstopnina 2028“ na upravo Slovenskega Naroda. 2028

Tehniška pisarna zaposli uradnika ev. penzionista za ves dan ali popoldne. Reflektira se na tehnika in na registratorja. Pismene ponudbe pod „Tehniška pisarna 2089“ na uprav. Slov. Naroda. 2089

Stare kovine (baker, medenino, cink itd.) kupuje trgovina s železnino Breznik & Fritsch, Ljubljana, Čankarjevo nabrežje št. 1. 827

V trgovini O. Bernatovič Ljubljana, Mostni trg 5, je največja zaloga moških in ženskih oblik po najnižjih cenah.

Kmeljna sušilnica sistem Linhart, 16 m² sušilnega prostora samo dve leti rabljena, nadalje večja mno ina že rabljena močne naprijalne žice in velika množina motiva (8 vage) za hmelj na ročaj. Vprašati se pri Oskrbljstvu Dornava p. Moškanjci pri Ptuj. 2129

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan. Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštni Vaso to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še postal, ker bo mišlil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošljatelji prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolge traja, predno se zdiči poslati zopet kakšni d. nar.

Konečno se obračuna še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK 32 Cortlandt Street New York, N. Y.

Čestnina in tisk „Narodne tiskarne“

Kuverte

trgovske, kancelijske itd. vizitke, razno itd. tudi s tiskom turške, najceneje pri L. PEVALEK, Ljubljana.

Svilen papir v raznih barvah

Plavi papir ovojni za zvezke

Risarski papir raznovrstni

na debelo in drobno najceneje pri L. PEVALEK, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Svinčnike Hardtmuth in druge, kopirne svinčnike, kreda navadna in v lesu za kavarne, porosa, padirke, črnilo, tekoči gumi, posušeni voski, klistri, papir itd. na debelo in drobno najceneje pri L. PEVALEK, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Papir pisarni v manjši in štampilj, velika izbira, kancelijski bel gladek, črtan in kockast, trgovski papir, gladek in karirast, priporoča na debelo in drobno trgovina s papirjem L. PEVALEK, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Samostojno knjigovodkinjo ali knjigovodjo sprejme s 1. aprilom t. l. tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Ponudbe z navedbo referenc pod „Dežela 2022“ na upravo Slov. Naroda. 2022

Kdor preskrbi sobo s kuhinjo za zakonski par, dobi zelo visoko nagrado. Ponudbe pod „Visoka nagrada 2145“ na upravitelju Slovenskega Naroda. 2143

Auto Puch 9—23 HP, 2 sedeca, skoraj nov, motorno kolo Rudge Multi z novimi prevzemniki, v dobrem stanju, se proda. M. Stellwag, Šmihel 35, Novo mesto.

12 m preproge in praktičen kuhinjski predalnik se proda. Poljanski nasip 34 prilož. 6. 2137

Odšel v Slovenijo se išče in divje peteline in skurjavce za letošnje sezono, eventualno tudi udeležba vsakega lova. Ponudbe pod „Lovec 2133“ na upravo Slovenskega Naroda. 2133

Išče se mesečna soba za eno osebo, nemebljena, s posebnim vzhodom, v Ljubljani. Odstopnine se plača do K 4000.— Ponudbe pod „Odstopnina 2028“ na upravo Slovenskega Naroda. 2028

Tehniška pisarna zaposli uradnika ev. penzionista za ves dan ali popoldne. Reflektira se na tehnika in na registratorja. Pismene ponudbe pod „Tehniška pisarna 2089“ na uprav. Slov. Naroda. 2089

Stare kovine (baker, medenino, cink itd.) kupuje trgovina s železnino Breznik & Fritsch, Ljubljana, Čankarjevo nabrežje št. 1. 827

V trgovini O. Bernatovič Ljubljana, Mostni trg 5, je največja zaloga moških in ženskih oblik po najnižjih cenah.

Kmeljna sušilnica sistem Linhart, 16 m² sušilnega prostora samo dve leti rabljena, nadalje večja mno ina že rabljena močne naprijalne žice in velika množina motiva (8 vage) za hmelj na ročaj. Vprašati se pri Oskrbljstvu Dornava p. Moškanjci pri Ptuj. 2129

Več tisoč kilogramov rane in pšenice

ima na prodaj Matevž Klemenec, Zgornja Šiška št. 12 pri Ljubljani.

Dve stavbeni parceli v bližini opere se prodasti. Interesenti izvedo naslov pri upravi Slovenskega Naroda. 2138

Fizol za seme razpošilja najceneje vsako množino Jon. Blatnik, Ponikvo-Bohrepolje, Dolencjaka. 2016

Pozor, trgovci in peki! Prodaj večjo enonadstropno hišo s stanovanji in velikimi lokali, pripravnimi najbolj za trgovino ali pekarnjo v industrijski vasi brez konkurence za omejenimi obiri. Zraven spada manjše gospodarsko poslovanje in okoli 3 1/2 orolov zemljišča. Cena celemu posvetu K 280.000.— Proda se tudi hiša brez posvetu. Več pove lastnik Tomo Kost, Kamna gorica, Gorenjsko. 2079

Pozor, rumenica (zlatenica)! Ker so poznana razna domača sredstva, s katerimi se da izločiti ta dolgotrajna, loča, trdovratna in težka bolezen, se ajužno naproša, da se dobra sredstva naznanijo na spodaj naznačenih naslovih proti povrnitvi vseh stroškov. Najboljša sredstva se bodo potem objavila v tem listu, zato se naproša, da naj vsakdo naznani svoje izkušnje v tej bolezni, ker se s tem pomore tudi drugim tepečim, da pridejo zopet do zdravja. Dopisati pod „P B 1921/2119“ na upravo Slov. Naroda. 2119

Ali kašljate? Edino sredstvo je „Pekto“ katero pri prehlajenju proti kašlja

!!pomaga!! Glavna zaloga med. drogerija Adria Ljubljana, Solenburova ulica 8. Cena štampilj 4 K. 202

Tovarna vžigalic in kemikalij d. z. o. z. Ruše pri Mariboru, je zopet v polnem obratu, in dobavlja po najnižji ceni „Salonske vžigalice“ parafinirane brez žvepla.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

„BAKULA“ Stalni prvorazredni zastupnici

na proviziju za več gradove u Madjarskoj, Jugoslaviji (Sibiji) Rumunskoj, Bugarskoj i Turskoj, traze se od spsobne bečke velj trgovine sa željeznicom u siskama. Ponudbe pod: „Brachankundly 9237“ na An. Exp. Rudolf Mosse, Wien I. Selterstrasse 2. 2147

Prodaja lesa. V gordevik baronice M. H. Lichtenberg v Meklnah pri Kamniku se potom ofertna licitacije proda po snegu poditi in poskovovani mekli les. In sicer: I. približno 220 m³ II. 200 III. 140

Prevladuje srednjemočan les. Ponudbe za les na panju je poslali do 10. aprila 1921 na gručinsko upravo Ablos (Habab) p. Trzin pri Ljubljani, kjer so tudi razvidni zadnji pogoji. 2134

Precej velika tvornica moških slamnikov na južnom Nemčkom laže spretnega izrezovalca

lesenih form, ki je znabiti tudi vajen ulivanja cinkovih form. Ponudbe z navedbo zahtev pod M. B. 4623 na Rudolfa Mosse, München. 2131

Trgovina z mešanim blagom obstoječa nad 30 let, v zelo prometni ulici ob enem državni cesti v Mariboru, se zaradi starosti in preselitve z vso skoraj novo orarvo, zalogo blaga, k stanovanju spadajočim pohištvom in vsemi potrebščinami takoj proda. Ponudba na I. Vrečko, Maribor, Koroška cesta 31. 2150

Ali kašljate? Edino sredstvo je „Pekto“ katero pri prehlajenju proti kašlja

!!pomaga!! Glavna zaloga med. drogerija Adria Ljubljana, Solenburova ulica 8. Cena štampilj 4 K. 202

Tovarna vžigalic in kemikalij d. z. o. z. Ruše pri Mariboru, je zopet v polnem obratu, in dobavlja po najnižji ceni „Salonske vžigalice“ parafinirane brez žvepla.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Sve pobleže upute daje:

Generalno zastupstvo „CUNARD LINE“ Zagreb, Vrhovčeva ulica 15.

Češka svetovna zdravilišča Karlovy vary - Mariánské lázně - Františkovy lázně. Začetek seziije 1. maja. Brezhibna prehrana. Popoln zdravilni obrat. Potovalna dovolila in vizum potnih listov daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg šte. 8. Pojasnila in prospekte dajo mestne kopališke uprave.